

MATARÓ – AGENDA URBANA 2030

I FÒRUM CIUTAT RESILIENT

Dijous 12 de maig de 2022 (18:00 – 20:00) - Espai Mataró Connecta (Plaça de la Muralla, 21, Mataró)

1. Presentació

Mataró en matèria de resiliència com a eix transversal.

En el marc de l'elaboració de l'**Agenda Mataró 2030**, que consta d'un procés participatiu amb fòrums, debats i jornades de formació i difusió per fer partícips a tots els ciutadans, el 12 de maig es va organitzar el **I Fòrum Ciutat Resilient**, que va tenir com a objectiu la identificació i prioritització dels principals reptes estratègics que afronta la ciutat de

2. Estructura de la Jornada

La jornada va comptar amb la participació de ciutadans i ciutadanes provinents de diferents àmbits d'expertesa que van debatre de forma oberta sobre la resiliència aplicada a la estratègia de futur de la ciutat de Mataró mitjançant polítiques concretes.

Els objectius de la jornada van ser:

- > Identificar, debatre i prioritzar els reptes estratègics en matèria de resiliència com a eix transversal de totes les polítiques.
- > Recollir propostes d'actuació per abordar els reptes estratègics.

Miquel Àngel Vadell, regidor de l'Ajuntament de Mataró va obrir l'acte acompanyat de la Míriam Garcia, Doctora arquitecta, paisatgista, tècnic urbanista i comissionada de "Ciutat Resilient".

3. Introducció

Les Nacions Unides defineixen la resiliència urbana com “la que avalua, planifica, i actua per preparar-se i respondre a perills naturals creats per l’home a fi de protegir i millorar la vida de les persones, assegurar els beneficis del desenvolupament, fomentar un entorn d’inversió i impulsar un canvi positiu”.

Més enllà d’afrontar la concatenació de crisis de caràcter econòmic, les ciutats actuals també han de fer front a les derivades del canvi climàtic. En aquest sentit, cal reformular i dissenyar ciutats que anticipin i prevegin els riscos per minimitzar el seu impacte, però, sobretot, que serveixin per avançar cap a models de ciutat transformadors.

Cal tenir present que la resiliència de les nostres ciutats no ha d’estar basada en actuacions per retornar a un model anterior, sinó que es tracta de fer polítiques amb una mirada a llarg termini, que pensi en les generacions vinents, alhora que minimitza les externalitats negatives.

Aquesta resiliència també passa per aprofitar els recursos que ens dona la naturalesa per fer projectes simbiòtics a llarg termini, impulsar estratègies innovadores i introduir noves maneres d’intervenir en el nostre entorn local.

4. Temes de debat i ingredients clau que necessita Mataró

Aquests són els temes de debat seleccionats que va explorar la jornada, en relació amb la consolidació de Mataró com una “Ciutat Resilient”:

5. Elements clau del Fòrum de Ciutat Resilient

A continuació es sintetitzen les principals **aportacions i reptes estratègics** del fòrum. Aquestes s'estructuren a l'entorn de dues idees força:

- > La resiliència ha de formar part de les polítiques locals, no només amb horitzó 2030, sinó també per les generacions venidores.
- > La ciutadania ha de ser un element clau en la gestió dels projectes transformadors de la ciutat. La seva participació és indispensable en la creació d'una ciutat resilient.

RESILIÈNCIA DE LA CIUTAT

La importància de la resiliència com una mirada transformadora que impregni totes les polítiques per fer de les ciutats espais de gestió compartits per la ciutadania.

Principals aportacions dels participants

- > La condició resilient de les ciutats, com a espai de concentració de persones, comunitats, institucions i empreses, no s'ha de basar en actuacions per retornar a un estat anterior, que ja no és possible, sinó en regenerar-se per trobar solucions que donin resposta als reptes de la ciutat i que no tinguin efectes negatius en el planeta.
- > Els reptes d'una ciutat resilient tenen a veure amb el reconeixement de les seves vulnerabilitats (que són les que marquen l'agenda i fixen els temes de debat), perquè les debilitats que es fan visibles es converteixen en fortaleses.
- > Una ciutat resilient també és aquella que estableix relacions beneficioses entre les persones per compartir els recursos de la naturalesa.
- > En la mateixa línia, no podem adquirir drets ni aspirar a millorar el nostre benestar a costa dels límits del planeta. Hem de sortir del pensament antropocèntric - caracteritzat per la posició central de l'home en el cosmos-, per fomentar un creixement respectuós amb el nostre entorn natural.
- > Hi ha dues formes de fer més resilient a una ciutat: mitjançant estratègies d'adaptació i estratègies de mitigació. Les de mitigació són, per exemple, el foment de l'economia circular o la creació de zones de baixes emissions que, tot i que tenint efectes positius, no són suficients per aconseguir una ciutat resilient a llarg termini. Per assolir-ho necessitem impulsar projectes innovadors d'adaptació que millorin la nostra forma d'actuar amb una mirada de futur, sempre pensant en les generacions futures.
- > Cal aprofitar les oportunitats que ens brinden els ecosistemes per treballar a favor de la biodiversitat. Ens hem de preguntar si és possible dur a terme projectes amb mesures basades en la naturalesa. Si és així, molt millor, perquè la naturalesa aporta una major resiliència a qualsevol projecte.
- > El futur d'una ciutat resilient implica canviar el model energètic. Hem de reduir la dependència dels combustibles fòssils en els sistemes de mobilitat i producció.
- > Un altre element que pot aportar resiliència a una ciutat és que les societats urbanes aprenguin a viure amb menys recursos. Canviar el model de consum. Això no significa viure pitjor, sinó administrar de forma més eficient els recursos que

ens dona la terra. De fet, les generacions anteriors ho sabien fer. Potser cal aprendre coses d'elles.

- > D'altra banda, també cal aprendre de la generació més jove. Els nens i les nenes tenen una consciència ambiental més gran que la generació dels pares.
- > Una manera de cercar la resiliència potser repensar els usos d'alguns edificis. A la ciutat tenim naus abandonades que es podrien convertir en una escola de música, per exemple. També exigir que els materials de construcció tinguin una petjada de carboni neutra inferior a l'actual.
- > Per esdevenir una ciutat resilient ha d'haver-hi un canvi de mentalitat col·lectiu. La nostra idea actual de progrés va en contra d'un planeta amb recursos limitats.
- > La resiliència és una mirada transversal i a llarg termini. Es poden planificar accions a 2030, però les iniciatives han d'anar més enllà. En això consisteix l'autèntica resiliència.
- > Un territori cohesionat és més resilient. Cal fomentar el coneixement de la història i cultura de la ciutat. Què fa de Mataró una ciutat especial? En tenim de recursos endògens? Quins productes i serveis són característics? Això pot ajudar a fer de la nostra ciutat un espai resilient i cohesionat que afronti els reptes de forma conjunta.
- > Hem d'entendre la nostra ciutat com un projecte de gestió; que d'una acció concreta hi hagi un aprenentatge que es pugui utilitzar en altres projectes de futur.
- > S'ha d'entendre la ciutat en les seves quatre peces: la urbana, la rural, la forestal i la marítima. No només s'ha d'invertir a mantenir l'espai urbà, també cal atendre les altres peces. Fins i tot, potser cal pensar en pagar els serveis ecosistèmics que alguns agents desenvolupen avui dia de forma gratuïta.
- > Cal renaturalitzar la ciutat: fomentar espais com l'anella verda, 5 sènies, cobertes verdes, hàbitats per insectes, etc.
- > Qualsevol projecte de resiliència ha de comptar amb el suport de la societat, perquè són les persones qui transformen les dinàmiques de la ciutat.
- > Cal implicar a la ciutadania des de la base, especialment als qui no estan convençuts o allunyats dels projectes de canvi.
- > Un projecte resilient ha d'influir en tota la ciutadania. Hi ha segments de la població que no estan representats en els processos de participació. Cal cercar la manera que tothom participi. En la mateixa reunió d'aquest Fòrum hi ha molts sectors de la ciutat que no hi estan representats.

- > El barri sembla una escala adequada per a l'actuació. Es pot proposar directament algun projecte com el del compostatge a les cases o al barri, formar mestres compostadors...facilitar iniciatives autoregulades pot ser un camí per afavorir la implicació social.
- > La ciutat només serà resilient si a escala social les persones també fan seus els canvis a futur. Enfortir el teixit social mitjançant polítiques de cohesió ens pot ajudar a crear dinàmiques transformadores per a tota la ciutadania.

Reptes estratègics de l'Agenda Urbana Espanyola vinculats a les propostes

RE1. RE2. Mitigar els riscos d'impacte mediambiental per enfortit la biodiversitat, els ecosistemes i tots els hàbitats del municipi (forestals, agrícoles, urbans i litorals).

	3.1 Adaptar el model territorial i urbà als efectes del canvi climàtic i avançar en la seva prevenció
	3.3 Millorar la resiliència enfront al canvi climàtic

RE2. Dissenyar un model de ciutat que, en l'ordenació del seu territori, integri polítiques d'eficiència energètica, estratègies d'autoconsum i de gestió de l'aigua, entre d'altres.

	3.2 Reduir les emissions de gas d'efecte hivernacle
	3.3 Millorar la resiliència enfront al canvi climàtic

RE3. Valoritzar el paisatge i l'espai natural de la ciutat per incorporar la visió de la resiliència en les polítiques.

	3.1 Adaptar el model territorial i urbà als efectes del canvi climàtic i avançar en la seva prevenció
	3.2 Reduir les emissions de gas d'efecte hivernacle
	3.3 Millorar la resiliència enfront al canvi climàtic

RE4. Canviar el model energètic cap a les energies renovables i fomentar l'ús del reciclatge i l'economia circular.

	3.1 Adaptar el model territorial i urbà als efectes del canvi climàtic i avançar en la seva prevenció
	3.3 Millorar la resiliència enfront al canvi climàtic

RE5. Incentivar polítiques innovadores a llarg termini que facin de Mataró una ciutat resilient per a la present i futura generació.

	3.1 Adaptar el model territorial i urbà als efectes del canvi climàtic i avançar en la seva prevenció
	3.2 Reduir les emissions de gas d'efecte hivernacle
	3.3 Millorar la resiliència enfront al canvi climàtic